

EEN NIEUWE EXODUS

Het verhaal van de gedaanteverandering (transfiguratie) van de Heer duidt het begin van het einde aan en komt in drie Evangelies voor (Matteüs, Marcus en Lucas). In dit jaar 2022 worden de lezingen genomen uit de C-cyclus. We zullen de gedaanteverandering van Jezus en andere Bijbelverzen uit het Evangelie van Lucas nader bekijken volgens de Willibrord vertaling (1978).

DE GEDAANTEVERANDERING

*... nam Hij Petrus, Johannes en Jakobus met zich mee en besteeg de berg om er te bidden. Terwijl Hij in gebed was, veranderde zijn gelaat van aanblik en werden zijn kleren verblindend wit. En zie, twee mannen waren met Hem in gesprek; het waren Mozes en Elia die in heerlijkheid verschenen waren en spraken over **Zijn heengaan**, dat Hij in Jeruzalem zou voltrekken. Petrus en zijn metgezellen waren intussen door*

slaap overmand. Klaarwakker geworden zagen zij Zijn heerlijkheid en de twee mannen die bij Hem stonden. Toen dezen van Hem heen wilden gaan, zei Petrus tot Jezus: "Meester, het is goed dat wij hier zijn. Laten we drie tenten bouwen, een voor U, een voor Mozes en een voor Elia". Maar hij wist niet wat hij zei. Terwijl hij zo sprak, kwam er een wolk die hen overschaduwde. Toen de wolk hen omhulde, werden zij door vrees bewogen. Uit de wolk klonk een stem die sprak: "Dit is mijn Zoon, de Uitverkorene, luistert naar Hem!" Terwijl de stem weerklonk, bevonden zij dat Jezus alleen was. Zij zwegen erover en verhaalden in die tijd aan niemand iets van wat zij gezien hadden (Lucas 9: 28-36).

Jezus gaat de berg op, waarschijnlijk de Thabor. Als Hij wil bidden tot zijn Vader in de hemel doet Hij dat meestal op een berg. Hij neemt

drie mannen mee, Petrus en de broers Jacobus en Johannes. Ook Mozes ging de berg op en nam drie mannen mee, Aäron, en de broers Nadab en Abihu (Exodus 24: 9). Mozes vertegenwoordigt de wet en Elia de profeten uit het oude verbond. Zij staan bij Jezus, in wie alles is vervuld. Jezus laat hier zien dat Hij de nieuwe Mozes en de nieuwe Profeet is (Deut. 18: 15). Maar Hij is veel meer, Hij is Gods Zoon en heeft de oude wet vernieuwd in de nieuwe wet van de Liefde. Jezus is radicaal van gedaante veranderd. De apostelen zagen Hem nog steeds als een bijzonder mens, een wonderdoener en een groot profeet. Nu zien zij Jezus in zijn verheven goddelijkheid. Ook Mozes en Elia waren in heerlijkheid verschenen. Zij spraken met Jezus over **Zijn heengaan** (in het Grieks staat daar: ἔξοδος / éxodos), dat Hij in Jeruzalem zal gaan voltrekken. Vandaar de titel boven mijn verhaal: **Een nieuwe exodus**. De eerste exodus begon in Egypte en eindigde in Jeruzalem, de nieuwe exodus begon in Jeruzalem en eindigde in het koninkrijk van God.

De drie apostelen weten niet wat ze zien, ze geloven hun ogen niet. Even later kwam er een wolk die hen overschaduwde, dezelfde wolk die in de eerste Exodus voor het volk uitging overdag, en 's nachts als een vuurkolom, als teken van de aanwezigheid van JHWH. Uit de wolk klonk een stem die sprak: *“Dit is mijn Zoon, de Uitverkorene, luistert naar Hem!”*

We zien hier feitelijk een manifestatie van de H. Drie-eenheid, waarbij de wolk de H. Geest verbeeldt. Petrus, Jacobus en Johannes genoten het grote voorrecht om al bij leven een blik te mogen werpen in het Rijk van God. In het voorgaande vers zei Jezus namelijk: *“Waarlijk, Ik zeg u: er zijn er onder de hier aanwezigen die de dood niet zullen ervaren, voordat zij het Rijk Gods zien”* (Lucas 9: 27). Niemand kon Gods gelaat zien, en in leven blijven. Mozes mocht alleen de achterkant van Gods gestalte zien (Exodus 33: 18-23), en Elia hield zijn mantel voor de ogen toen God aan hem voorbijging

in een zachte bries (1 Koningen 19: 12-13). Maar nu zagen allen die op de berg aanwezig waren God met een menselijk gelaat.

Na deze exclusieve en verheven gebeurtenis gingen Jezus en de apostelen op weg naar Jeruzalem om Zijn exodus te voltrekken: Zijn lijden, sterven en opstanding. Jezus bereidde zijn leerlingen bij herhaling voor op wat Hem zou overkomen: Hij zal worden overgeleverd, bespot, mishandeld, geminacht en bespuwd. Ze zullen Hem geselen en ter dood brengen, maar op de derde dag zal Hij verrijzen. Maar ze begrepen nog steeds niet wat Hij precies bedoelde.

DE INTOCHT IN JERUZALEM / PALMPASEN

Uiteindelijk komen ze bij een dorp in de buurt van Jeruzalem en Jezus stuurt twee van zijn leerlingen vooruit om een ezelsveulen voor Hem te halen. Ze gingen het dorp in en vonden het veulen en brachten het bij Jezus. Ze hielpen Hem erop en terwijl Jezus op het veulen verder trok, spreidden ze uit eerbied hun mantels voor Hem op de weg uit. Toen Jezus Jeruzalem introk, begon heel de menigte van zijn leerlingen, al op de Olijfberg, opgetogen en met luide stem God te prijzen om alle wonderen die zij gezien hadden en ze riepen: *“Gezegend de koning die komt in de Naam des Heren”* (Lucas 19: 28-39).

Wel vreemd een koning op een ezelsveulen, normaal komt een koning in die tijd te paard of in een draagstoel. Maar ze begrepen wat hier gebeurde. Jezus vervulde de profetie van Zacharia over de komst van de koninklijke Messias, die het koninkrijk van David zou herstellen:

‘Jubel luid, gij dochter Sion, juich, gij dochter Jeruzalem! Zie, uw koning komt tot u, rechtvaardig en zegevierend; hij is deemoedig, hij rijdt op een ezel, op een veulen, het jong van een ezelin’ (Zacharia 9: 9).

In de Joodse traditie bestaat een voorspelling

die zegt: de Messias komt met Pasen. Jezus is inderdaad koning, maar Zijn koninkrijk is geen aards koninkrijk zoals de Joden verwachtten, maar een eeuwig hemels koninkrijk (Joh. 18: 36).

HET PAASFEEST

Hieraan voorafgaand, vermeldt Lucas het volgende:

'De hogepriesters en de schriftgeleerden, bang als ze waren voor het volk, zochten naar een manier om Hem uit de weg te ruimen' (Lucas 22: 1-2).

'Toen de dag van het ongedesemde brood gekomen was, waarop men het paaslam moest slachten, stuurde Hij Petrus en Johannes uit met de opdracht: 'Gaat voor ons voorbereidse- len treffen opdat wij het paasmaal kunnen eten.' Toen zij Hem vroegen: 'Waar wilt Gij dat wij het gereedmaken?' antwoordde Hij: 'Als ge de stad zijt binnengegaan, zult ge een man tegenkomen die een kruik water draagt; volgt hem tot in het huis waar hij binnengaat. Daar moet ge aan de eigenaar van het huis zeggen: De Meester laat u vragen: Waar is de zaal, waar Ik met mijn leerlingen het paasmaal kan houden? Hij zal u een grote bovenzaal laten zien met rustbedden; maakt daar alles klaar.' Zij vertrokken nu, bevonden alles zoals Hij het hun gezegd had en maakten het paasmaal ge- reed. Toen de tijd aangebroken was, ging Hij met de apostelen aan tafel.' (Lucas 22: 7-14)

Een bijzonder detail in voorgaand Bijbelvers is de vermelding van de man die een kruik water draagt. Water halen, dat deden de vrouwen maar niet de mannen. Vermoedelijk hebben we hier te maken met een lid van de Essenen, een celibatair levende mannengemeenschap, een soort kloostergemeenschap zouden we nu zeggen. Johannes de Doper heeft naar alle waarschijnlijkheid daar een tijd doorgebracht, want zijn ouders waren al op hoge leeftijd. De Essenen waren gewend om kinderen op te vangen, die werden opgevoed volgens de regel

van die gemeenschap met specifieke aandacht voor het onderricht van de geschriften uit de Thora en uit eigen geschriften. De apostel Johannes was eerst een leerling van Johannes de Doper voordat hij zich bij Jezus aansloot en hij zal door hem beïnvloed zijn. Gelet op het feit dat ze Jezus zochten om Hem te vermoorden, is het aannemelijk dat Jezus zijn toevlucht gezocht heeft bij de Essenen waar Hij voorlopig veilig was. Een Amerikaanse Bijbelgeleerde die de Dode Zee rollen van Qumran heeft onderzocht maakt hier toespelingen op. Essenen leefden in de tijd van Jezus en de apostelen in de belangrijkste steden van Israël, ook in Jeruzalem. Zij waren een derde godsdienstige stroming naast de Sadduceeën en Farizeeën, waarover steeds meer bekend wordt (dr. John Bergsma, professor theologie aan de Franciscan University van Steubenville Ohio, specialist Oude Testament en Dode Zee rollen (Voor de liefhebbers zie YouTube, John Bergsma dead sea scrolls)).

DE SEDERMAALTIJD / HET LAATSTE AVONDMAAL

De avond brak aan om het paasmaal te nuttigen, maar dit zou geen normale Joodse Sedermaaltijd worden. Jezus heeft op deze avond (van Witte Donderdag) in de bovenzaal in Jeruzalem het **Nieuwe Verbond** in Zijn bloed met de mensheid gesloten door brood en wijn te veranderen in **Zijn Lichaam en Bloed**, het Sacrament van de Eucharistie. Het paaslam zonder vlek of gebrek dat Hij zelf is, zal geofferd worden op Calvarië aan het kruis dat diende als altaar waar Zijn bloed vanaf zal vloeien (Lucas 22: 19-21). We zijn de Drie-ene God eeuwige dankbaarheid verschuldigd voor dit grote bewijs van Zijn liefde voor het mensdom. We zijn ons nauwelijks nog bewust hoe groot dit Allerheiligst Sacrament is, waarin Jezus Christus met Zijn lichaam en bloed, ziel en godheid waarachtig, werkelijk en wezenlijk tegenwoordig is (CKK 1374), anders zouden de kerken nu niet zo leeg zijn.

Feitelijk moest het offeren van de lammeren in

de tempel in Jeruzalem gebeuren en voltrokken worden door een priester, die het bloed van de lammeren uitgoot over een altaar. Nu was Jezus zowel priester (naar de wijze van Melchisedek, zie psalm 110, 4) alsook offerlam, maar Calvarië (Golgotha) lag buiten de stadsmuur van Jeruzalem. Had Hij die plechtigheid in de bovenzaal in Jeruzalem niet gedaan, dan was zijn kruisiging slechts een ordinaire Romeinse executie, een straf voor vooral struikrovers, verraders, slaven en piraten. Een straf die zo pijnlijk en vernederend moest zijn dat er een grote afschrikwekkende werking vanuit ging.

OP DE OLIJFBERG

Na de maaltijd gingen Jezus en de leerlingen na het zingen van de grote Hallel naar de Olijfberg, zoals Jezus gewend was te doen. De Joden noemen psalm 136: 'Grote Hallel'. 'Hallel' is het Hebreeuwse woord voor 'loven', dat terug te vinden is in het woord 'halleluja' = 'Loof de Heer'. In de hof van Olijven aangekomen zonderde Jezus zich af van de anderen en ging in gebed, terwijl de doodsangst Hem overviel en Zijn angst-zweet als dikke druppels bloed van Hem afgleden. Hij bad: *"Vader, als Gij wilt, laat dan deze beker aan Mij voorbijgaan. Maar toch: niet mijn wil, maar uw wil geschiede"* (Lucas 22: 42).

Hier blijkt de totale gehoorzaamheid en loyaliteit van Jezus aan zijn Vader, want Hij wist wat er zou gaan gebeuren en ook waarom. Hij kwam op aarde om de mensheid te redden en nieuw leven te geven, goddelijk leven en de mensheid met God te verzoenen en zo de liefde van God tot uitdrukking te brengen. Zijn lijden en kruisdood is een bewijs van uiterste liefde, goddelijke liefde, want de zondenlast vanaf Adam en Eva tot en met de laatste mens die geboren gaat worden is welhaast ondragelijk groot.

TER DOOD VEROORDEELD (LUCAS 23)

Nadat Hij door een engel gesterkt was, ging Hij naar de leerlingen terug en kort daarop kwam Judas Hem verraden en werd Jezus meegenomen

naar het Sanhedrin. Daar werd hij beschuldigd van godslastering doordat Hij bevestigde dat Hij de Zoon van God is. Toen sleepten ze Hem mee naar Pilatus, maar die kon geen schuld vinden, en toen die vernam dat Jezus uit Galilea kwam, het machtsgebied van Herodes, stuurde hij Jezus naar Herodes, die toch in Jeruzalem was. Maar die kon ook niets met Jezus beginnen, hij dreef de spot met Hem en stuurde Jezus terug naar Pilatus en twee vijanden werden vrienden. Pilatus ondervroeg Jezus opnieuw, maar kon voor géén van de beschuldigingen een reden vinden die de doodstraf rechtvaardigde en hij wilde Jezus vrijlaten. Maar door ophitsing en valse beschuldigingen bleef het volk aanhoudend schreeuwen "aan het kruis met Hem en geef ons Barabbas". Pilatus liet de keuze uiteindelijk aan het volk en gaf hij Barabbas, een moordenaar en oproerkraaiër, de vrijheid en liet hij Jezus aan hun willekeur over. Jezus liet alle valse beschuldigingen, beledigingen, bespottingen en martelingen lijdzaam over zich heen komen en liet zich als een onschuldig lam naar de slachtbank leiden. Ze voerden Jezus weg naar Calvarië en sloegen Hem daar aan het kruis. Boven Hem stond als opschrift in Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters: **'Dit is de koning der Joden'**.

Het was nu rond het zesde uur, het uur waarop de lammeren in de tempel werden geslacht, en duisternis viel over heel de streek tot aan het negende uur toe, doordat de zon geen licht meer gaf. Het voorhangsel van de tempel scheurde middendoor. Toen riep Jezus met luider stem: "Vader, in uw handen beveel ik mijn geest". Nadat Hij dit gezegd had, gaf Hij de geest (vgl. vers 44-46).

Jezus voorzegde: *"Hierom heeft de Vader Mij lief, omdat Ik mijn leven geef, om het later weer terug te nemen. Niemand neemt het Mij af, maar Ik geef het uit Mijzelf. Macht heb Ik om het te geven en macht om het terug te nemen: dat is de opdracht die Ik van mijn Vader heb"*

ontvangen" (Joh. 10: 17-18).

Na uren aan het kruis gehangen te hebben, werd Hij van het kruis afgenomen. Zijn levenloze Lichaam werd in een lijkwade gewikkeld en snel in een nieuw graf gelegd, want de Sabbat (de zevende dag) was aanstaande.

Hij rustte op de zevende dag van al het werk dat Hij verricht had (Genesis 2: 2).

DE OPSTANDING

Het werd avond en het werd ochtend op de eerste dag van de week. Christus, het Licht van de wereld, heeft de sabbat vervuld en getransformeerd naar de zondag, de eerste dag van de nieuwe schepping. Het graf is leeg, Hij is verrezen, de dood is overwonnen. Alleluia. Jezus verschijnt aan Maria Magdalena, aan de Emmaüsgangers, vervolgens aan de apostelen en aan vele leerlingen. Hij maakte hun geest toegankelijk voor het begrijpen van de Schriften: *Hij zei hun: "Zo staat er geschreven: dat de Christus moest lijden en op de derde dag verrijzen uit de doden en dat in zijn naam be-*

kering tot vergiffenis van de zonden gepredikt moet worden onder alle volken, te beginnen met Jeruzalem" (Lucas 24: 46-47).

TOT SLOT

We vieren elk jaar Pasen, maar in feite is elke Eucharistieviering een Paasviering (*blijf dit doen om Mij te gedenken*).

De Eucharistie is het middelpunt van het leven van de Kerk. Daarin worden wij met Christus en met elkaar tot één lichaam verenigd. Daarom moet de Eucharistie ook het middelpunt zijn van onze gemeenschap. De zusters en broeders nemen zoveel mogelijk deel aan de viering van de Eucharistie, in navolging van Franciscus die zo'n grote liefde en eerbied had voor dit sacrament van de aanwezigheid van Christus (Generale Constituties 14, 2). Is dit geen opdracht?

Ik wens u een gezegende Veertigdagentijd en alvast een Zalig Pasen.

Gijs ter Veer ofs